



Megelőző karbantartó szolgáltatás bevezetése és működtetése műemlék épületeken

Tematikus konferencia európai kitekintéssel

1.2. rész

konferencia helye: Párbeszéd Háza

ideje: 2014. február 13.

Zárásként Akerboom úr utalt a Várkert bazár most folyó helyreállítására, jelezve, hogy kíváncsi, hogy a fenntartásra mennyi figyelmet fognak fordítani, ha elkészül. Végezetül sok sikert kívánt Magyarországon és minden más országban is, hozzátéve, hogy Hollandiából minden segítséget megadnak.

Ezt követően Erő Zoltán bemutatta és kihívta az 1. kerekasztal résztvevőit, majd átadta a szót Graham Bell úrnak.

Graham Bell, a Magyar Reneszánsz Alapítvány elnöke
Megelőző Karbantartás Szolgáltatás-modellek Európában



Utalt arra, hogy kettős szerepben van jelen a konferencián, egyrészt egy 50 éve működő egyesült királysági nem-kormányzati szervezet képvisel, másrészt egy Magyarországon 7 éve működő civil szervezetet. Feltételezte, hogy a résztvevők azért vannak jelen, mert érdekli őket az örökség sorsa; mivel az örökség értéket képvisel most és a jövőben, mert szeretnének tenni annak érdekében, hogy velünk legyen a jövőben is. Egy másik ok, hogy mások esetleg nem eléggé figyelnek erre, segítségre van szükségük. A Monumentenwacht alapelve is ez: tanácsadás, előre, időben szólni - prevenció!

A Monumentenwacht nem csak arról, hogy ki kell tisztítani a csatornát, hanem arról is, hogy örökségünket gyakorlatias megközelítésben miként tudjuk ápolni, zárójelben megjegyezve, hogy Angliában az utóbbi időben szeszélyes időjárás uralkodott, ezért jelenleg valóban nagyon fontos az ereszek/csatornák kitisztítása.



Graham Bell szerint a nyilvántartásba vétellel kell kezdeni, ráirányítani a figyelmet a hanyatló állapotban lévő és/vagy bizonytalan jövőképű épületekre. Az Europa Nostra kezdeményezés esetében is nem csak az a fontos, hogy problémára ráirányítsa a figyelmet, hanem tenni is kell valamit.

Hangsúlyozta, hogy attitűdöt kell megváltoztatni. Az első szabály: fontos időben megjavítani, és folyamatosan karbantartani.

Hogyan lehet a Monumentenwacht-ot adaptálni?



2000-ben volt egy konferencia, ahol az összes létező és készülődő MW programok képviselői egy asztalhoz ültek; ezen felül van a MW Barátai (Friends of Monumentenwacht), a legtöbb országban történik valami, de a modellt nem egyszerű átvenni, nincs recept.¹

Angliában számos kísérlet volt. Például a „Maintain our Heritage” Bath-ban. A projekt állami támogatással jött létre és nagyon sikeres volt, amíg tartott a támogatás. Utána fokozatosan egyre csökkent az ambíció, az emberek nem fizettek, most már csak ereszek kitisztítása folyik.

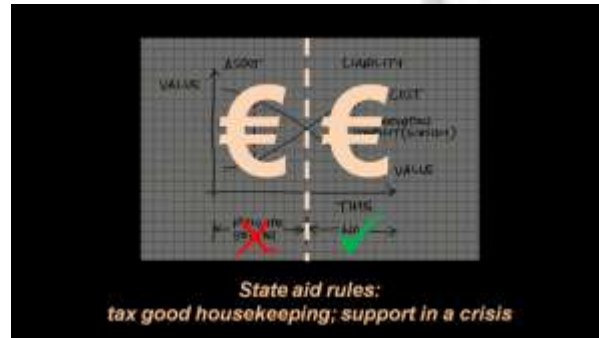
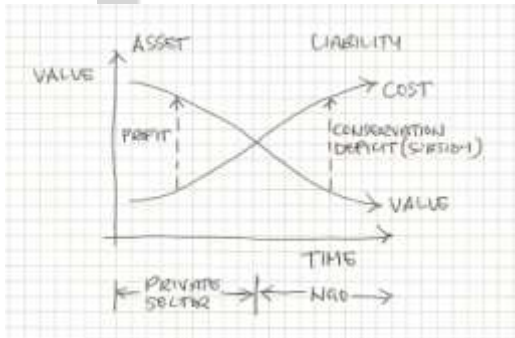


2 hónap múlva Skóciában megkezdődik Sterlingben az ottani MW tesztelése. Egy korábbi pályázatra épül: az alapok megvannak, tulajdonosok tisztában vannak azzal, hogy valami értékes történik. Tagdíjat fizetnek évente, és

¹ 2000. első nemzetközi konferencia Anglia, Ausztria, Belgium, Csehország, Dánia, Hollandia, Magyarország, Németország, Olaszország, Skócia és Szlovákia részvételével.

utána további hozzájárulást minden egyes vizsgálatért. Támogatás, tagdíj és alkalmi befizetések alkotják a finanszírozás 3 pillérét. 1 400 tulajdonosról van szó, kb. évi 300 EUR-t fizetnek + még egy összeget később.

Alappillér lehet az állami támogatás: meg kell győzni az államot, hogy a jó minőségű, jó állapotú épület magasabb értékű, mint a karbantartás mértéke, de ha nem költ a műemlékre, akkor értéke csökken, és a karbantartás költségei nőnek.



Ezután Graham Bell bemutatott két grafikont, amelynek metszéspontjában az állt, ahol a befektetők és a tulajdonosok a befektetésüknek megfelelő eredményt kapnának, hozzátéve, hogy ez az a pont, ahol civil szervezetek is beavatkozhatnak. Azzal is foglalkozni kell, hogy vannak olyanok, akik vigyáznak az épületeikre, viszont nincs pénzük. Ők is fizetnek adót, de nem kapnak támogatást. Amikor már problémás állapotba kerülnek az épületek, sok pénzt emésztenek fel, mégis általános, hogy csak válság idején jön pénzügyi támogatás, azaz nem prioritás a rendszeres karbantartás. Át kell alakítani a piacot, hogy a Monumentenwacht működőképes legyen. Ezután beszámolt egy kutatásról, amelyben összehasonlították, hogy 15 év alatt mennyi volt az évi tőkebefektetés, abban az esetben, ha évente investáltak, illetve ha csak 15 év múlva. Az eredmény, hogy az összes típusú műemléknél pénzügyileg kedvezőbb a rutin, rendszeres vizsgálat.

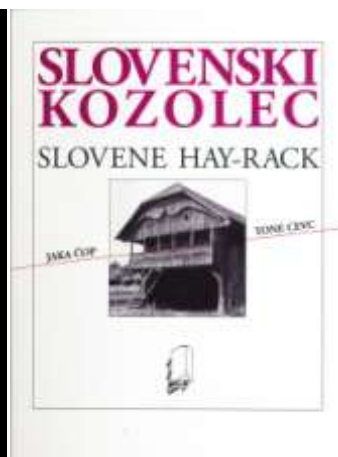
A történelmi jelentőségű területtel együttműködés előnye a kollektív fellépés lehetősége: feltárható, hogy adott területen milyen együttesek találhatóak, és ezekre külön, illetve együttesen is meg lehet próbálni finanszírozást találni. Példaként említette a kegyhelyeket, imahelyeket.

A legfontosabb kulturális turisztikai helyekké válhatnak a kegyhelyek. Az Egyesült Királyságban célként jelenik meg a szövetkezetek létrehozása, tudásmegosztás, önszervező együttműködés. Periodikus jelentések vannak a kegyhelyekről, arról, hogy mi az, ami javult és mi az, ami romlott. Magyarországon is kihasználható lehetőség a fontos imahelyek, kegyhelyek nyilvántartásba vétele. Sokszor nem látható és lassú a romlás, ha 20 évig nem méri fel, nehéz kideríteni, mi a baj forrása. A Magyar Reneszánsz Alapítvány ebben szeretne segíteni Magyarországnak.



Épületekről van szó, de meg kellene találni azokat a mesterségeket, amelyekre szükség van az épületek fenntartásához. (Ld. svéd Halland modell : 25%-a építőiparnak a helyreállításában tevékenykedett, konkrét helyi

közösség 25 év alatt munkanélkülieket alkalmazott a műemlék-felújításokban. Eredmény: a fiatalok foglalkoztathatósága javult, és az önkormányzat is sokat nyert Limerickben).



Egy másik pozitív példa: néhány éve izlandi bankok tönkrementek. Egy kis skansen úgy döntött, hogy munkanélküli segély helyett építőipari szakembereket szociális munkán foglalkoztatnak.

Szlovén példa: Hay Rock nádfedél használata – nádtetők karbantartása.



Egyesült Királyság: oktatási program keretében 8 000 embert képeztek, hogy amikor a mesteremberek nyugdíjba vonulnak, legyen utánpótlás.



Csehországban például jól működik a nemzeti trust alap, amely számos országra kiterjed, célja a know-how megosztása, technikákat közvetít ahhoz, hogy az épületek ne romoljanak. Mindez a helyi kultúrához alkalmazkodva történik.



A Forster Központ kezelésében jelenleg mintegy 40 nemzeti műemlék van. Itt is fontos nem csak épület állagmegóvása, hanem a tapasztalatok megosztása is. A kastélyok komoly örökséget képviselnek Magyarországon: fontos kidogozni, hogy hogyan lehet rá vigyázni.

MW : "Már majdnem kész, de még el sem kezdtük".

A hanganyagot lejegyezte: Saád Judit

A hanganyagot szerkesztette: Károlyi Zsuzsanna